

**DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT**

Statsråden

Stortinget
Karl Johans gate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

21/1963-

12.9.2022

Representantforslag 260 S (2021-2022) om full revisjon av Røldal-Suldal kraftanlegg

Jeg viser til brev fra Stortinget av 25. august d.å. vedlagt Dokument 8:260 S (2021-2022) Representantforslag frå stortingsrepresentant Sofie Marhaug om full revisjon av Røldal-Suldal kraftanlegg.

Representantforslaget inneholder følgende fire forslag i forbindelse med den pågående revisjonen av Røldal-Suldal kraftanlegg (RSK):

- 1. Stortinget ber regjeringa syte for at dei strenge miljøkrava som gjeld ved nye vasskraftutbyggingar i dag, blir lagde til grunn når Røldal-Suldal-konsesjonane blir reviderte.*
- 2. Stortinget ber regjeringa syte for ein ny gjennomgang av heile Røldal-Suldal kraftanlegg og vassdraget frå høgjellet til Suldalsvatnet med sikte på å byggje om og oppgradere anlegget for å utnytte vatnet på ein meir berekraftig måte, med langt betre natur- og miljøomsyn.*
- 3. Stortinget ber regjeringa syte for at manøvreringsreglementet for vasskraftanlegget blir oppdatert i tråd med innspela frå kommunestyret i Ullensvang.*
- 4. Stortinget ber regjeringa leggje til grunn at dei nye kompensasjonsvilkåra for vertskommunane og grunneigarane for Røldal-Suldal kraftanlegg skal byggje på føresetnadane og lovnadane gjennom vedtak om heimfall etter 60 år, slik som Stortinget gjorde i 1962.*

Det er i forslaget vist til Stortingets behandling av tidligere representantforslag i 2021 hvor det ble vedtatt at:

I

Stortinget ber regjeringa om at vilkårsrevisjon av Røldal-Suldal-anlegga blir prioritert etter at konsesjon til desse anlegga er omgjord til ein konsesjon på uavgrensa tid.

II

Stortinget ber regjeringa sjå til at konsesjonsstyresmaktene vurderer om det på fagleg grunnlag er spesielle forhold som tilseier etablering av næringsfond eller andre økonomiske vilkår basert på eksisterende praksis og retningslinjer.

Videre viser representanten til at det nå er et nytt flertall på Stortinget, og at deler av dette flertallet «ville gå lenger i å stanse ranet av innbyggerne i Ullensvang og Suldal».

Hovedformålet med revisjon av vilkår i meddelte vannkraftkonsesjoner er å bedre miljøtilstanden i regulerte vassdrag ved å sette nye vilkår for å rette opp miljøskader og ulemper som har oppstått som følge av reguleringen. Dette gjelder også revisjonssaken for reguleringene av Røldal-Suldalvassdragene. Dette må avveies mot formålet med konsesjonen som er kraftproduksjon.

Jeg viser til at forslagene som tas opp ble grundig behandlet av Stortingets energi- og miljøkomite i Innst. 222 S (2020-2021) i forbindelse med Stortingets behandling av Dokument 8:82 S (2020-2021). Jeg viser også til kommentarene til sistnevnte representantforslag i brev fra statsråd Bru av 8. og 29. januar 2021.

NVE er ansvarlig revisjonsmyndighet for vilkårene i konsesjonen. Vilårsrevisjonen for RSK ble åpnet 17. mars 2022. Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) opplyser at direktoratet 23. mai i år avholdt et oppstartsmøte der NVE, berørte kommuner, Landssamanslutninga av Vasskraftkommunar (LVK) og Lyse Kraft DA deltok. NVE opplyser at veien videre for revisjonssaken er omforent mellom deltakerne, og at det på grunn av samordning mellom varslede prosjekter om opprusting og utvidelse kraftanleggene og vilkårsrevisjonsprosessen foreløpig ikke er satt noen endelig frist for utarbeidelse av revisjonsdokument.

Revisjonssaken må behandles i tråd med rettslige rammer for revisjon av konsesjonsvilkår for vassdragsreguleringer. Disse er fastsatt av Stortinget gjennom vassdragslovgivningen, saksbehandlingsregler og i gjeldende "*Retningslinjer for revisjon av konsesjonsvilkår for vassdragsreguleringer*" fastsatt av Olje- og energidepartementet den 25. mai 2012. Hovedformålet er å bedre miljøtilstanden i regulerte vassdrag ved å sette nye vilkår for å rette opp miljøskader og ulemper som har oppstått som følge av reguleringen. I dette arbeidet vil NVE vurdere hvilke miljøforbedringer som bør gjennomføres.

Forslagene i representantforslaget synes å forutsette at det er en vesentlig videre adgang til å endre eller fastsette nye konsesjonsvilkår enn hva som følger av de lovfastsatte rammene

for revisjonsinstituttet. Forslag nr. 1, 2 og 3 synes å forutsette at vassdragsmyndighetene skal behandle revisjon av konsesjonsvilkår tilsvarende som det man gjør i konsesjonssaker for nye vannkraftanlegg eller i saker om fornyelse av en utløpt konsesjon.

Etter mitt syn kan en slik forutsetning ikke uten videre legges til grunn. Jeg viser til at enkelte av innspillene fra kommunestyret i Ullensvang, som departementet har fått kopi av, går utover det som kan gjennomføres innenfor de rettslige rammene lovgiver i dag har fastsatt for revisjon. For eksempel gjelder dette kommunens ønsker om delvis nedlegging av reguleringsmagasiner mv. Jeg viser også til at konsesjonene med bestemmelser om høyeste og laveste regulerte vannstand (HRV og LRV) og overføringer ligger fast. Disse endres ikke ved revisjon.

Sammenlignet med ordinære konsesjonssaker eller saker med fornyet behandling av utløpte konsesjoner (fornyelsessaker) står forvaltningen ikke like fritt til å legge til grunn «*dei strenge miljøkrava som gjeld ved nye vasskraftutbyggingar i dag*» ved revisjonssaker. Dette fremgår blant annet av «*Retningslinjer for revisjon av konsesjonsvilkår for vassdragsreguleringer*» hvor det redegjøres for de rettslige rammene for revisjonssaker.

I arbeidet med å revidere vilkår i meddelte vannkraftkonsesjoner må hensynet til å bedre miljøtilstanden i vassdraget avveies mot formålet med konsesjonen, som er kraftproduksjon. Etter min vurdering ville forslag 1 til 3 innebære vesentlige inngrep overfor eksisterende vannkraftproduksjon, som ville gå atskillig lenger enn det forvaltningen har grunnlag for i det gjeldende revisjonsinstituttet.

Når det gjelder spørsmål 4 og spørsmålet om å pålegge økonomiske vilkår og næringsfond i en revisjonssak, viser jeg til flertallets merknader i Innst. S 222 S (2021) og debatten ved Stortingets behandling av Dokument 82 S (2020-2021). I debatten var også forholdet til de opprinnelige gitte konsesjonene fra 1962 framme. Av innstillingen fremkommer det blant annet:

«Fleirtalet merkar seg at det av Ot.prp. nr. 61 (2007–2008) følgjer:

«Økonomiske krav omfattes normalt heller ikke av revisjon. Det må foreligge helt spesielle hensyn før det kan være aktuelt å pålegge næringsfond og andre økonomiske vilkår i revisjonssaker. Dette gjelder også økonomisk kompensasjon for miljøulemper. Ifølge Ot.prp. nr. 50 (1991-92) s. 114 er behovet for oppjustering av årlige konsesjonsavgifter o.a. ivaretatt av lov av 3. juni 1983 nr. 51, jf. også lov av 12. juni 1987 nr. 62.»

Dette vart også stadfesta av dåverande olje- og energiminister Riis Johansen:

«Det oppstår også et tap for vertskommunene som ikke vil få tilgang på inntil 1/3 av de hjemfalte verdier slik industrikonsesjonsloven bestemmer. (...) Av forarbeidene fremgår at lovgiver var klar over at det ville oppstå et tap for vertskommunene som følge av

bortfall av hjemfalte verdier, men det ble ikke tillagt avgjørende vekt. Det ble forutsatt at det ikke skulle gis noen kompensasjon som følge av bortfallet av inntekter.»»

Revisjonssaken for RSK skal følges opp på en grundig og god måte, der hensynet til forbedringer i vassdraget og mulige løsninger for dette avveies mot behovet for fremtidig krafttilgang. Som jeg har redegjort for er NVE i gang med arbeidet i saken. Arbeidet skjer i dialog med de berørte kommunene og konsesjonæren. Jeg mener dette arbeidet som er påbegynt må få fortsette. Jeg har tillit til at NVE tar de relevante hensyn og gjør gode faglige vurderinger innenfor lovens rammer i det videre arbeidet med revisjonssaken.

Jeg ser ingen gode grunner til at Stortinget eller regjeringen skal gjenoppta behandlingen av en sak som ble grundig behandlet og avgjort av et flertall på Stortinget for kort tid siden, ved behandlingen av Dokument 8:82 S (2020-2021). Jeg tilrår at representantforslaget ikke vedtas.

Med hilsen

Terje Aasland